

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

15. november 2023*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega – Rahaliste vahendite külmutamine – Isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hageja nime kandmine ja jätmine loetellu – Mõiste „juhtiv ettevõtja“ – Nõukogu otsuse 2014/145/ÜVJP artikli 2 lõike 1 punkt g – Õigusvastasuse vastuväide – Põhjendamiskohustus – Hindamisviga – Õigus olla ära kuulatud – Omandiõigus – Ettevõtlusvabadus – Proportsionaalsus – Võimu kuritarvitamine

Kohtuasjas T-193/22,

OT, esindajad: advokaadid J.-P. Hordies ja C. Sand,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: V. Piessevaux, A. Boggio-Tomasaz ja M.-C. Cadilhac,

kostja,

keda toetab

Belgia Kuningriik, esindajad: C. Pochet, L. Van den Broeck ja M. Van Regemorter,

menetlusse astuja,

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president D. Spielmann (ettekandja), kohtunikud R. Mastroianni, M. Brkan, I. Gâlea ja T. Tóth,

kohtusekretär: ametnik H. Eriksson,

arvestades 30. mai 2022. aasta kohtumäärust OT vs. nõukogu (T-193/22 R, ei avaldata, EU:T:2022:307),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

- arvestades menetluse kirjalikku osa, eelkõige:
- arvestades hagiavaldust, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. aprillil 2022,
- arvestades 2. juuni 2022. aasta otsust, millega rahuldati hageja anonüümsuse taotlus ning jäeti rahuldamata tema taotlus kiirendatud menetluse kohaldamiseks,
- arvestades 25. augusti 2022. aasta otsust, millega lubati Belgia Kuningriigil astuda menetlusse nõukogu toetuseks,
- arvestades muutmisavaldust, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 11. novembril 2022,
- arvestades hageja dokumente, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 19. detsembril 2022 ja mis on toimikusse lisatud,
- arvestades 6. veebruari 2023. aasta otsust mitte lisada toimikusse uusi tõendeid, mille hageja esitas 24. jaanuaril 2023,

arvestades 26. aprillil 2023 toimunud kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 ELTL artikli 263 alusel esitatud hagi palub hageja OT tühistada esiteks nõukogu 15. märtsi 2022. aasta otsuse 2022/429/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 44), ja nõukogu 15. märtsi 2022. aasta rakendusmääruse (EL) 2022/427, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 1) (edaspidi koos „esialgsed aktid“), ning teiseks pärast hagiavalduse muutmist nõukogu 14. septembri 2022. aasta otsuse (ÜVJP) 2022/1530, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 149), ja nõukogu 14. septembri 2022. aasta rakendusmääruse (EL) 2022/1529, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 1) (edaspidi koos „loetellu jätmise aktid“), osas, milles need aktid (edaspidi „vaidlustatud aktid“) teda puudutavad.

Vaidluse taust

- 2 Hageja on Venemaa kodakondsusega ettevõtja.
- 3 Euroopa Liidu Nõukogu võttis ELL artikli 29 alusel 17. märtsil 2014 vastu otsuse 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16). Samal kuupäeval võttis

nõukogu ELTL artikli 215 alusel vastu määruse nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalsed terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6).

- 4 21. veebruaril 2022 allkirjastas Venemaa Föderatsiooni president dekreedid, millega tunnustati isehakanud Donetskis Rahvavabariigi ja Luhanski Rahvavabariigi iseseisvust ja suveräänsust, ning andis korralduse Vene relvajõudude paigutamiseks nende aladele.
- 5 22. veebruaril 2022 tegi liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) Euroopa Liidu nimel avalduse, milles mõistis need teod hukka, kuna need kujutavad endast rahvusvahelise õiguse rasket rikkumist. Ta teatas, et liit reageerib Venemaa Föderatsiooni rikkumistele, võttes kiiremas korras täiendavaid piiravaid meetmeid.
- 6 23. veebruaril 2022 võttis nõukogu vastu esimese piiravate meetmete paketi. Need puudutasid esiteks piiranguid majandussuhetele valitsuse poolt mittekontrollitava Donetskis ja Luhanski oblastiga; teiseks juurdepääsupiiranguid kapitaliturule, eelkõige keelates Venemaa Föderatsiooni valitsuse ja keskpanga rahastamise, ning kolmandaks Venemaa Föderatsiooni valitsuse liikmete, pankade, ettevõtjate, kindralite ja 336 Gosudarstvennaya Duma Federal'noho Sobrania Rossiskoõ Federatsii (Föderaalassamblee Riigiduuma) liikme lisamist nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kehtestatakse piiravaid meetmeid.
- 7 Venemaa Föderatsiooni president kuulutas 24. veebruaril 2022 välja sõjalise operatsiooni Ukrainas ning Venemaa relvajõud ründasid Ukrainat.
- 8 Samal päeval tegi kõrge esindaja liidu nimel avalduse, milles mõistis kõige karmimalt hukka Venemaa relvajõudude „provotseerimata sissetungi“ Ukrainasse ning märkis, et liidu reageerimine hõlmab nii valdkondlikke kui ka individuaalseid piiravaid meetmeid.
- 9 Samal päeval toimunud erakorralisel kohtumisel mõistis Euroopa Ülemkogu hukka Venemaa sõjalise sekkumise Ukrainas, nõustudes samas põhimõtteliselt Venemaa Föderatsiooni suhtes piiravate meetmete ja majandussanktsioonide vastuvõtmisega, võttes arvesse Euroopa Komisjoni ja kõrge esindaja ettepanekuid.
- 10 25. veebruaril 2022 võttis nõukogu vastu teise piiravate meetmete paketi. Arvestades olukorra tõsidust Ukrainas, võttis nõukogu samal kuupäeval vastu esiteks otsuse (ÜVJP) 2022/329, millega muudetakse otsust 2014/145 (ELT 2022, L 50, lk 1), ning teiseks määruse (EL) 2022/330, millega muudetakse määrust nr 269/2014 (ELT 2022, L 51, lk 1) selleks, et muuta muu hulgas kriteeriume, mille alusel võivad kõnealused piiravad meetmed olla suunatud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, mille põhjal võidakse kõnealuseid piiravaid meetmeid kohaldada füüsilistele või juriidilistele isikute, üksuste või asutuste suhtes.
- 11 Otsuse 2014/145, mida on muudetud otsusega 2022/329, artikli 2 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

[...]

d) füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes annavad materiaalist või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või saavad nende tegevusest kasu;

[...]

g) juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks,

ning nendega seotud füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on loetletud lisas.

2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otse ega kaudselt lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetamiseks.“

- 12 Rahaliste vahendite külmutamise kord on määratletud otsuse 2014/145 artikli 2 lõigetes 3–6.
- 13 Muudetud otsuse 2014/145 artikli 1 lõike 1 punktides b ja e on ette nähtud, et liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, mis on vajalikud selleks, et takistada nende territooriumile sisenemast või seda läbimast füüsilistel isikutel, kes vastavad kriteeriumidele, mis on sisuliselt identsed sama otsuse artikli 2 lõike 1 punktides d ja g sätestatutega.
- 14 Määrus nr 269/2014, mida on muudetud määrusega 2022/330, näeb ette rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmise ja määrab kindlaks rahaliste vahendite külmutamise tingimused sõnastuses, mis on sisuliselt identne muudetud otsuse 2014/145 sõnastusega. Nimelt kordavad selle muudetud määruse artikli 3 lõike 1 punktid a kuni g sisuliselt selle otsuse artikli 2 lõike 1 punkte a–g.
- 15 Selles kontekstis lisas nõukogu esialgsete aktidega hageja nime nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on toodud muudetud otsuse 2014/145 lisas ja muudetud määruse nr 269/2014 I lisas (edaspidi „vaidlusalused loetelud“).
- 16 Põhjused hageja nime kandmiseks vaidlusalustesse loeteludesse on järgmised:
- „[Hageja] on suuraktsionär Alfa Groupis, mis hõlmab Alfa Bank’i, mis on üks suuremaid Venemaa maksumaksjaid. Teda peetakse üheks mõjukaimaks isikuks Venemaal. Tal on selged sidemed Venemaa presidendiga. Vladimir Putini vanim tütar Maria juhtis heategevusprojekti Alfa-Endo, mida rahastas Alfa Bank. Vladimir Putin tasustas Alfa Groupi lojaalsust Venemaa võimudele, andes poliitilist abi Alfa Groupi välisinvesteeringute kavadele.
- Seetõttu annab ta aktiivselt materiaalist või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele ning saab nende tegevusest kasu. Samuti on ta üks juhtivaid Venemaa ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluaallikaks.“
- 17 16. märtsil 2022 avaldas nõukogu *Euroopa Liidu Teatajas* teatise isikutele, üksustele ja asutustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud otsuses 2014/145 (mida on muudetud otsusega 2022/429) ning määruses nr 269/2014 (mida rakendatakse

rakendusmäärusega 2022/427) (ELT 2022, C 121 I, lk 1). Teatistes oli muu hulgas märgitud, et puudutatud isikud võivad esitada nõukogule koos täiendavate dokumentidega taotluse, et otsus nende kandmise kohta lisatud loeteludesse vaadataks uuesti läbi.

- 18 5. ja 8. aprilli 2022. aasta kirjaga palus hageja, et nõukogu edastaks talle toimiku, millel põhines tema nime kandmine vaidlusalustesse loeteludesse.
- 19 13. aprillil 2022 edastas nõukogu hagejale kogu toimiku WK 3073/2022 (edaspidi „tõendite toimik“), millele ta oma otsuses tugines.
- 20 Hageja esitas 14. aprillil, 30. mail, 7. juunil, 5. juulil ning 18. augustil 2022 nõukogule oma seisukohad, milles palus eelkõige vaadata uuesti läbi tema nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise otsus ning teda ära kuulata.
- 21 14. septembril 2022. aasta otsusega jättis nõukogu otsuse muutmata. Nendest aktidest tuleneb, et hageja suhtes kohaldatavaid individuaalseid piiravaid meetmeid pikendati kuni 15. märtsini 2023 samadel põhjustel, mis olid esitatud esialgsetes aktides (vt eespool punkt 16).
- 22 15. septembri 2022. aasta kirjaga teatas nõukogu hagejale, et tema 14. aprilli, 30. mai, 7. juuni, 5. juuli ja 18. augusti 2022. aasta kirjas sisalduvad seisukohad ei sea kahtluse alla nõukogu hinnangut kõnealuste piiravate meetmete säilitamise vajaduse kohta. Nõukogu märkis samuti, et arvestades argumentide sarnasust, viitab ta oma seisukohtadele, mille ta esitas ajutiste meetmete kohaldamise menetluses ja käesolevas kohtuasjas. Sellest järeldas ta, et hageja nimi tuleb jätta vaidlusalustesse loeteludesse.
- 23 15. septembril 2022 avaldas nõukogu *Euroopa Liidu Teatajas* teatise isikutele, üksustele ja asutustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud otsuses 2014/145, mida on muudetud otsusega 2022/1530, ja määruses nr 269/2014, mida rakendatakse rakendusmäärusega 2022/1529 (ELT 2022, C 353 I, lk 1).
- 24 1. novembril 2022 esitas hageja nõukogule läbivaatamise taotluse.

Poolte nõuded

- 25 Hageja palub Üldkohtul:
 - tühistada vaidlustatud aktid;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 26 Nõukogu palub Üldkohtul:
 - jätta tühistamishagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.
- 27 Belgia Kuningriik palub Üldkohtul jätta tühistamishagi rahuldamata.

Õiguslik analüüs

- 28 Oma hagi põhjendab hageja väitega, et määruse 2022/330 artikli 1 punktid d ja g on õigusvastased. Lisaks väidab ta, et on rikutud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 7 ja 24, 20. novembril 1989 allkirjastatud New Yorgi lapse õiguste konventsiooni artikleid 2 ja 3 ning Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 8; et on rikutud põhjendamiskohustust; et on rikutud kaitseõigusi ja õigust olla ära kuulatud; et on tehtud ilmne hindamisviga; et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet; ning et on rikutud omandiõigust, ettevõtlusvabadust ja kutsealal tegutsemise õigust. Muutmisavalduses esitab ta ka väite, et võimu on kuritarvitatud.
- 29 Kohtuistungil teatas hageja, et ta ei hakka tuginema põhiõiguste harta artiklite 7 ja 24, New Yorgi lapse õiguste konventsiooni artiklite 2 ja 3 ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 8 rikkumisele ning era- ja perekonnaelu puudutavatele argumentidele, mida võeti teadmiseks.

Väide, et määruse 2022/330 artikli 1 punktid d ja g on õigusvastased, mistõttu on rikutud võrdse kohtlemise, õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid

- 30 Hageja väidab esmalt, et tema nime kandmine vaidlusalustesse loeteludesse tuleneb õigusvastase teksti kohaldamisest, kuna muudetud määrus nr 269/2014 võimaldab nõukogul kanda vaidlusalustesse loeteludesse Venemaa kodanikest isikute nimed, kellel ei ole mingit seost kõnealuste piiravate meetmete esemeks oleva režiimiga, ettekäändel, et nad on oma majandustegevuse kaudu Venemaa valitsuse jaoks tuluallikas. Ta väidab, et on rikutud võrdse kohtlemise, õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid. Tema nimi kanti vaidlusalustesse loeteludesse õigusvastase õigusakti kohaldamise tulemusel ning see kanne tuleb seega tühistada. Repliigis väidab ta, et nõukogu kasutas oma kaalutusõigust valikuliselt kodakondsuse või asjasse puutuvate majandussektorite alusel ning seega diskrimineerivalt. Lisaks pidi nõukogu tema arvates suutma põhjendada seda, kuidas määruse 2022/330 artikli 1 punktides d ja g osutatud kategooriate loomine kõrvaldas alates 2014. aastast võetud meetmete ebatõhususe ning tõendas nende vajalikkust, sobivust ja asendamatust. Hageja märgib muutmisavalduses, et alates 2022. aastast kehtestatud kriteeriumides on kadunud seos, mis esineb Ukraina olukorra ja karistatud füüsiliste isikute rolli vahel, ning sellest tulenevalt esineb suurem vajadus kohtuliku kontrolli järele.
- 31 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 32 ELTL artikli 277 kohaselt võib kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb liidu institutsiooni, organi või asutuse vastuvõetud üldkohaldatav akt, iga menetlusosaline taotleda Euroopa Liidu Kohtult artikli 263 teises lõigus esitatud alustel selle õigusakti kohaldamata jätmist.
- 33 ELTL artikkel 277 väljendab üldpõhimõtet, mis tagab poolele õiguse vaidlustada institutsiooni varasemate, vaidlustatud akti õiguslikuks aluseks olevate õigusaktide kehtivus täiendava nõudega, et saavutada sellise akti tühistamine, mille peale ta saab hagi esitada, kui tal ei olnud õigust esitada ELTL artikli 263 alusel otse hagi nende õigusaktide peale, mille tagajärgi ta peab taluma, kuid mille tühistamist ta ei ole saanud nõuda. Üldakt, mille õigusvastasust väidetakse, peab olema hagi esemeks olevale juhtumile otseselt või kaudselt kohaldatav ning vaidlustatud üksikotsuse ja kõnealuse üldakti vahel peab esinema otsene õiguslik seos (vt 17. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu, T-14/14 ja T-87/14, EU:T:2017:102, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 34 Mis puudutab kohtuliku kontrolli intensiivsust, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad liidu kohtud vastavalt neile aluslepinguga antud pädevusele tagama põhimõtteliselt täieliku kontrolli kõigi liidu õigusaktide seaduslikkuse üle põhiõiguste seisukohast, mis moodustavad liidu õiguskorra lahutamatu osa. See kohustus on sõnaselgelt sätestatud ELTL artikli 275 teises lõigus (vt 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Fulmen ja Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Siiski on nõukogul õiguslike kriteeriumide üldise ja abstraktse määratlemise ning piiravate meetmete kehtestamise menetluse osas lai kaalutlusõigus (vt selle kohta 21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus *Anbouba vs.* nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika). Järelikult toimub üldnormide üle, mis määratlevad need kriteeriumid ja korra, nagu käesolevas väites käsitletud vaidlusaluseid kriteeriume sisaldavad vaidlustatud aktide sätted, piiratud kohtulik kontroll, mis piirdub menetlusnormide järgimise ja põhjendamiskohustuse täitmise, faktiliste asjaolude sisulise õigsuse ning selle kontrollimisega, et asjaolude hindamisel ei oleks tehtud ilmselget kaalutlusviga ega tegemist ei oleks võimu kuritarvitamisega (vt selle kohta 9. juuli 2009. aasta kohtuotsus *Melli Bank vs.* nõukogu, T-246/08 ja T-332/08, EU:T:2009:266, punktid 44 ja 45; ning 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus *Amisi Kumba vs.* nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, ei avaldata, punkt 149).
- 36 Käesolevas asjas tuleneb muudetud määruse nr 269/2014 artiklist 2 ja artikli 3 lõike 1 punktidest d ja g, et külmutatakse rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad „füüsilis[tele] ja juriidilis[tele] isiku[tele], üksus[tele] või asutus[tele], kes annavad materiaalselt või rahalist toetust Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või saavad nende tegevusest kasu“ (muudetud määruse nr 269/2014 artikli 3 lõike 1 punkt d; edaspidi „kriteerium d“) ning „juhtiva[tele] ettevõtja[tele] või juriidilis[tele] isiku[tele], üksus[tele] või asutus[tele], kes on seotud majandussektoriga, mis on oluline tuluallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ (muudetud määruse nr 269/2014 artikli 3 lõike 1 punkt g; edaspidi „kriteerium g“).
- 37 Hageja väidab, et kriteeriumid d ja g (edaspidi koos „vaidlusalused kriteeriumid“), mis esinevad käesolevas asjas, rikuvad võrdse kohtlemise, õiguskindluse ja hea halduse põhimõtteid.
- 38 Esiteks tuleb meenutada, et võrdse kohtlemise põhimõte, mis on õiguse aluspõhimõte, keelab sarnaste olukordade erineva käsitlemise ja erinevate olukordade ühetaolise käsitlemise, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt õigustatud (9. juuli 2009. aasta kohtuotsus *Melli Bank vs.* nõukogu, T-246/08 ja T-332/08, EU:T:2009:266, punkt 135).
- 39 Käesoleval juhul tuleb siiski märkida, et vaidlusalused kriteeriumid ei puuduta eranditult Venemaa kodanikke või teatud majandussektoreid, vaid iga isikut, kes toetab materiaalselt või rahaliselt Venemaa otsustusõiguslikke isikuid, ja iga mõjukamat füüsilist isikut kohaldatavate kriteeriumide tähenduses. Piiravaid meetmeid võidakse rakendada samuti liidu liikmesriikide kodanike suhtes, nagu nõukogu märgib.

- 40 Lisaks, kuna hageja väidab, et nõukogu ei kehtestanud piiravaid meetmeid teatavate isikute või üksuste suhtes, kes vaidlusalustele kriteeriumidele vastavad, kasutas oma võimu diskrimineerivalt ega uurinud hoolikalt ja erapooletult kõiki nende isikute või üksustega seotud asjaolusid, siis kuuluvad need argumendid hageja individuaalse olukorra hindamise alla. Järelikult tuleb need tagasi lükata, sest need on kõnealuse kriteeriumi õiguspärasuse seisukohast asjasepuutumatud.
- 41 Järelikult tuleb see argument tagasi lükata.
- 42 Teiseks on õiguskindluse põhimõtte kohaselt nõutav, et õigusnormid oleksid selged ja täpsed ning nende kohaldamine peab puudutatud isikutele olema ootuspärane (vt 5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus *Europäisch-Iranische Handelsbank vs. nõukogu*, C-585/13 P, EU:C:2015:145, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 17. veebruari 2017. aasta kohtuotsus *Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu*, T-14/14 ja T-87/14, EU:T:2017:102, punkt 192 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Käesolevas asjas leiab hageja, et kuna vaidlusalused kriteeriumid on sõnastatud liiga üldiselt, ei vasta need ootuspärasuse kriteeriumidele.
- 44 Seoses kriteeriumiga d tuleb märkida, et ühest küljest tuleneb muudetud määruse nr 269/2014 sõnastusest üheselt, et need kriteeriumid on sihipäraselt ja valikuliselt suunatud nendele füüsilistele ja juriidilistele isikutele – isegi sellisel juhul, kui nad ei ole seotud Ukraina destabiliseerimisega –, kes toetavad materiaalselt või rahaliselt selle eest vastutavaid Venemaa otsustusõiguslikke isikuid, või saavad nende tegevusest kasu. Seega koosneb kriteerium d kahest mittekumulatiivsest osast: materiaalne või rahaline toetus Venemaa otsustusõiguslikele isikutele, kes on vastutavad Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise eest, ning asjaolu, et Venemaa otsustusõiguslikult isikutelt saadakse kasu. Lisaks ei eelda see kriteerium, et puudutatud isik või üksus saaks isiklikult kasu Krimmi annekteerimisest või Ukraina destabiliseerimisest. Piisab sellest, et nad saavad kasu mõne selle eest vastutava „Venemaa otsustusõigusliku isiku“ tegevusest, ilma et oleks vaja tuvastada seost loetellu kantud isikute saadud kasu ning Krimmi annekteerimise või Ukraina destabiliseerimise vahel (vt 30. novembri 2016. aasta kohtuotsus *Rotenberg vs. nõukogu*, T-720/14, EU:T:2016:689, punkt 87).
- 45 Teisest küljest, mis puudutab kriteeriumi g, siis selle sõnastus viitab piisavalt selgelt ja täpselt eelkõige juhtivatele ettevõtjatele, kes tegutsevad sektorites, mis tagavad Venemaa valitsusele olulist sissetulekut. Selle kriteeriumi sõnastust arvestades tuleb lähtuda sellest, et puudutatud isikuid tuleb pidada juhtivateks nende tähtsuse tõttu selles sektoris, kus nad tegutsevad, ja selle sektori tähtsuse tõttu Venemaa majandusele (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 157).
- 46 Lisaks kuulub kriteerium g õiguslikku raamistikku, mis on selgelt piiritletud eesmärkidega, mida soovitakse määruste abil saavutada, nimelt vajadus – arvestades olukorra tõsidust – avaldada Venemaa ametivõimudele maksimaalset survet selleks, et nad lõpetaksid tegevuse ja poliitika, mis destabiliseerib Ukrainat, ning sõjalise agressiooni. Selle nurga alt vaadates on kõnealused piiravad meetmed kooskõlas ELL artikli 21 lõike 2 punktis c viidatud eesmärgiga säilitada rahu, ennetada konflikte ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut vastavalt 26. juunil 1945 San Franciscos (Ameerika Ühendriigid) allkirjastatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja eesmärkidele ja põhimõtetele (vt selle kohta 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punktid 115 ja 123; 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus *VTB Bank vs. nõukogu*, C-729/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:499, punkt 59, ning 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus *RT France vs. nõukogu*, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 163).

- 47 Lisaks tasakaalustab vaidlusaluste kriteeriumidega nõukogule antud hindamisõigust põhjendamiskohustus ja tugevdatud menetlusõigused (vt selle kohta 16. juuli 2014. aasta kohtuotsus *National Iranian Oil Company vs. nõukogu*, T-578/12, ei avaldata, EU:T:2014:678, punkt 122 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Sellest järeldub, et vaidlusalused kriteeriumid vastavad liidu õiguses nõutavale ootuspärasuse tasemele.
- 49 Mis puudutab veel kriteeriumi g, siis vastupidi sellele, mida väidab hageja, esineb loogiline seos ühelt poolt selle vahel, et piiravaid meetmeid kohaldatakse juhtivate ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad majandussektorites, mis kujutavad endast olulist allikat valitsuse tuludele, võttes arvesse nende sektorite tähtsust Venemaa majanduse jaoks, ja teisest küljest käesoleval juhul rakendatavate piiravate meetmete eesmärgi vahel, milleks on suurendada survet Venemaa Föderatsioonile ja tõsta viimase kulutusi tegevusele, mille eesmärk oli kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja iseseisvust (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Seetõttu tuleb tagasi lükata hageja argument, et kadunud on seos, mis esineb Ukrainas valitseva olukorra ja nende füüsiliste isikute rolli vahel, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.
- 51 Järelikult tuleb etteheide õiguskindluse põhimõtte rikkumise kohta tagasi lükata.
- 52 Kolmandaks, etteheide, et on rikutud hea halduse põhimõtet, mille kohaselt on liidu pädeval institutsioonil kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse asjaga seotud olulisi asjaolusid (vt selle kohta 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 58, ning 6. juuni 2018. aasta kohtuotsus *Arbuzov vs. nõukogu*, T-258/17, EU:T:2018:331, punkt 61), ei ole muul viisil põhjendatud ja tuleb seetõttu samuti tagasi lükata.
- 53 Neljandaks heidab hageja repliigis nõukogule ette seda, et nõukogu ei olnud võimeline õigustama asjaolu, kuidas määruse 2022/330 artikli 1 punktides d ja g nimetatud isikute ja üksuste kategooriad saaksid kõrvaldada alates 2014. aastast kehtestatud meetmete ebatõhusust, ega ka tõendama nende vajalikkust, sobivust ja asendamatus.
- 54 Siiski, nagu rõhutab nõukogu, ilma et hageja oleks seda kohtuistungil ümber lükanud, on tegemist argumendiga, mida hagiavalduuses ei esitatud. Seega tuleb see argument vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata Üldkohtu kodukorra artikli 84 lõike 1 alusel, mis keelab menetluse käigus esitada uusi väiteid, mis ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus.
- 55 Pealegi ei sõltu piiravate meetmete õiguspärasus vahetu mõju tuvastamisest, vaid nõuab üksnes seda, et need meetmed ei oleks pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatud (vt selle kohta 17. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, C-732/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:727, punkt 97) Seega ei olnud nõukogu kuidagi kohustatud tõendama, et vaidlusalused kriteeriumid võisid heastada alates 2014. aastast kehtestatud meetmete väidetavat tõhususe puudumist.
- 56 Hageja seisukoha puhul, et vaidlusalused kriteeriumid ei ole vajalikud ega ka sobivad, tuleb meenutada, et proportsionaalsuse põhimõte kuulub liidu õiguse üldpõhimõtete hulka ning selle kohaselt on nõutav, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga

taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (vt 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Melli Bank vs. nõukogu, C-380/09 P, EU:C:2012:137, punkt 52).

- 57 Lisaks on nõukogul lai kaalutusõigus valdkondades, mis eeldavad poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid, milles ta peab andma keerulisi hinnanguid, ning nendes valdkondades võetud meedet võib pidada sobimatuks ainult siis, kui see on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatu, mis võib mõjutada meetme õiguspärasust (1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company vs. nõukogu, C-440/14 P, EU:C:2016:128, punkt 77).
- 58 Käesoleval juhul ei tundu vaidlusalused kriteeriumid, tõlgendades neid vastuvõtmise õiguslikku ja ajaloolist konteksti silmas pidades, ilmselgelt sobimatud, kui võtta arvesse eespool punktis 46 meenutatud piiravate meetmete eesmärki, milleks on rahu säilitamine ning Euroopa ja ülemaailmse julgeoleku ja stabiilsuse säilitamine, mis on ülimalt tähtis.
- 59 Lõpuks tuleb märkida, et hageja etteheited, mille kohaselt tema nimi on kantud vaidlusalustesse loeteludesse üksnes seetõttu, et ta on Alfa Banki aktsionär ning kuna Alfa Bank kvalifitseeriti üheks suurimaks maksumaksjaks Venemaal, millele ta vastu vaidleb, kuuluvad tema individuaalse olukorra analüüsi ja seega hindamisviga käsitleva väite analüüsi alla.
- 60 Järelikult tuleb õigusvastasuse väide tagasi lükata.

Väide, et on rikutud põhjendamiskohustust

- 61 Esiteks väidab hageja, et vaidlustatud aktide põhjendused ei võimaldanud tal täpselt kindlaks teha, milliste „vaidlusaluste tehingutega“ on tegemist, ega mõista tema suhtes võetud meetme ulatust. Teiseks ei võimalda põhjendus asuda seisukohale, et nõukogu analüüsis hoolikalt tema nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjendusi, ning tegelikult on tegemist puhtformaalse põhjendusega. Ta lisab repliigis, et aktide põhjendused ei toeta seda ja on ebatäpsed. Muutmisavalduses väidab hageja, et aktid, millega jäeti tema nimi vaidlusalustesse loeteludesse, ei võimalda kindlaks teha sellise loetellu jätmise põhjusi 2022. aasta septembris, samas kui olukord oli võrreldes 2014. aasta algse määrusega muutunud. Lisaks ei ole läbi viidud meetmete mõju hindamist ega ajakohastatud hinnangut. Samuti ei sisalda 15. septembri 2022. aasta kiri, millega nõukogu jättis rahuldamata tema uuesti läbivaatamise taotluse, ühtegi põhjendust, mis võimaldaks mõista põhjusi, miks tema nimi jäeti vaidlusalustesse loeteludesse.
- 62 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 63 Kohtupraktika kohaselt on huve kahjustava akti põhjendamise kohustuse, mis kujutab endast kaitseõiguste tagamise põhimõtet, eesmärk esiteks anda huvitatud isikule piisavalt teavet selle kohta, kas otsus on piisavalt põhjendatud või on selle puhul tegemist veaga, mis võimaldab selle kehtivuse liidu kohtus vaidlustada, ja teiseks võimaldada viimati nimetatud kohtul teostada kontrolli selle akti õiguspärasuse üle (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 49).
- 64 ELTL artikliga 296 nõutavad põhjendused peavad olema kohandatud asjaomase akti laadiga ja selle vastuvõtmise kontekstiga. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ning seda huvi arvestades, mis võib olla selgituste saamiseks akti adressaatidel või teistel isikutel, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab. Ei ole nõutud, et

põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna põhjenduste piisavust tuleb hinnata mitte ainult põhjenduse sõnastust vaid ka konteksti ja kõiki asjaomast valdkonda reguleerivaid õigusnorme silmas pidades. Seega on õigusi kahjustav akt piisavalt põhjendatud, kui see on tehtud huvitatud isikule teada olevas kontekstis, mis võimaldab tal mõista tema suhtes võetud meetme ulatust (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, punkt 53; vt samuti 22. aprilli 2021. aasta kohtuotsus nõukogu *vs.* PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 65 Seega on huve kahjustav akt ühelt poolt piisavalt põhjendatud siis, kui see on tehtud huvitatud isikule teadaolevas kontekstis, mis võimaldab tal mõista tema suhtes võetud meetme ulatust. Teiselt poolt peab akti põhjenduse täpsusaste olema proportsionaalne materiaalsete võimaluste ja tehniliste tingimuste või tähtajaga, millest kinni pidades tuleb akt võtta (vt 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France *vs.* nõukogu, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 105 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Lisaks on kohtupraktikas selgitatud, et piiravaid meetmeid kehtestava nõukogu akti põhjendusest ei pea selguma mitte ainult selle meetme õiguslik alus, vaid seal tuleb määratleda ka spetsiifilised ja konkreetset põhjused, millest lähtudes on nõukogu oma kaalutusõigust kasutades asunud seisukohale, et huvitatud isiku suhtes tuleb sellist meedet kohaldada (vt 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France *vs.* nõukogu, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 105 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Käesoleval juhul võeti vaidlusalused meetmed vastu vaidlustatud aktide alusel, milles nii esialgsetes aktides kui ka loetellu jätmise aktides täpsustati vastavate kaalutluste raames konteksti ja õiguslikke aluseid, mille põhjal need vastu võeti.
- 68 Lisaks kujutab eespool punktis 16 meenutatud faktiliste asjaolude esitamine endast piisavalt selget ja täpset põhjendust, mis võimaldab hagejal mõista põhjusi, miks tema nimi vaidlusalustesse loeteludesse kanti ja seejärel alles jäeti.
- 69 Sellega seoses ei lükka seda järeldust ümber argument, mille kohaselt vaidlustatud aktide põhjendused ei võimaldanud hagejal täpselt kindlaks teha, milliste „vaidlusaluste tehingutega“ on tegemist, kuna ei ole nõutud, et põhjendustes oleks enne tema nime vaidlusalusesse loetellu jätmise otsuse vastuvõtmist täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Samuti tuleb kasutatud põhjendusi silmas pidades tagasi lükata ka väide, et tegemist on puhtalt formaalse põhjendusega. Tegelikult sisaldab põhjendus käesoleval juhul piisavalt faktilisi asjaolusid ja üksikasju, mis võimaldavad hagejal mõista tema suhtes võetud meetme ulatust, ja Euroopa Kohtul kontrolli teostada.
- 70 Hageja väited, mille kohaselt on nõukogu põhjendused ebatäpsed või põhjendamata, puudutavad sisulist õiguspärasust ja ei ole põhjendamiskohustuse seisukohast olulised. Sama kehtib argumendi kohta, mille kohaselt meetmete mõju hindamist ei tehtud või ei tehtud ajakohastatud hindamist.
- 71 Lõpuks väidab hageja muutmisavalduses, et loeteludesse jätmise aktid ei võimalda kindlaks teha sellise loetellu jätmise põhjuseid.
- 72 Nagu nähtub eespool toodud punktidest 20 ja 22, tuleb märkida, et nõukogu leidis pärast hageja esitatud seisukohtade läbivaatamist, et argumentide sarnasuse tõttu on tema varasemad seisukohad käesoleva juhtumi kontekstis kohaldatavad.

- 73 See tähendab üheselt, et hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmise põhjendused on samad, millega põhjendati tema esmakordset loetellu kandmist, ilma et kuue kuu pärast oleks vaja esitada täiendavaid põhjendusi. Lisaks ei ole nõutav, et loeteludesse jätmise aktide põhjendused vastaksid üksikasjalikult seisukohtadele, mida puudutatud isik esitas enne sama akti vastuvõtmist temaga konsulteerimisel.
- 74 Lisaks on argument, et rakendusmäärus 2022/1529 viitab määrusele nr 269/2014, kuigi olukord oli hageja sõnul muutunud, seotud põhjenduste sisulise põhjendatusega ning ei ole põhjendamiskohustuse osas tulemuslik. Igal juhul tuleb see tagasi lükata. Nimelt põhinevad otsuse 2022/1530 põhjendused Venemaa sõjalise agressiooni jätkumisel Ukrainas ja rakendusmäärusega 2022/1529 üksnes kohandati määruse nr 269/2014 I lisa, et viia see vastavusse otsuse 2014/145 lisaga, pärast selle muutmist otsusega 2022/1530.
- 75 Eeltoodud kaalutluste valguses tuleb järeldada, et vaidlustatud aktide õiguslikud ja faktilised asjaolud, mis on nende aktide vastuvõtja arvates nende aluseks, on nõuetekohaselt esitatud.
- 76 Seega ei saa nõustuda väitega, et põhjendamiskohustust on rikutud.

Väide, et on rikutud kaitseõigusi ja õigust olla ära kuulatud

- 77 Hageja väidab, et tema kaitseõigusi on rikutud sellega, et ta ei saanud õigel ajal teada põhjusi, miks kanti tema nimi vaidlusalustesse loeteludesse. Ta väidab, et nõukogu ei teavitanud teda isiklikult vaidlustatud aktidest, vaid avaldas teatise *Euroopa Liidu Teatajas*, kuigi Prantsuse ametivõimudele oli tema aadress teada. Ta rõhutab, et tema taotlus olla ära kuulatud, mille ta esitas oma 7. juuni 2022. aasta kirjas, jäi vastuseta. Muutmisavalduses märgib ta, et nõukogu oleks pidanud teda teavitama põhjustest, miks tema nimi jäeti vaidlusalustesse loeteludesse. Pealegi rikuks uue dokumendi esitamine vasturepliigis tema kaitseõigusi.
- 78 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 79 Tuleb meenutada, et põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punktis a ette nähtud õigus olla ära kuulatud, mis on kaitseõiguste järgimise lahutamatu osa, tagab igale isikule võimaluse teha haldusmenetluses enne tema huve kahjustava otsuse tegemist tõhusalt ja tegelikult teatavaks oma seisukoht (27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France vs. nõukogu, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 80 Samas lubab põhiõiguste harta artikli 52 lõige 1 piirata hartas tunnustatud õiguste teostamist tingimusel, et asjaomane piirang arvestab asjasse puutuva põhiõiguse olemust ning on proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt vajalik ja vastab tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi teenivatele eesmärkidele (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 101 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 81 Sellega seoses on Euroopa Kohus mitu korda leidnud, et kaitseõigusi võib piirata või teha nendest erandeid, eelkõige välis- ja julgeolekupoliitika raames vastuvõetud piiravate meetmete valdkonnas (vt selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 82 Lisaks tuleb kaitseõiguste ja õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele rikkumise olemasolu analüüsida iga juhtumi konkreetsete asjaolude alusel, eelkõige asjasse puutuva õigusakti laadi, selle vastuvõtmise konteksti ja asjaomast valdkonda reguleerivate õigusnormide põhjal (vt selle kohta 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 83 Tuleb meenutada, et liidu kohus eristab ühest küljest isiku nime esialgset kandmist nende isikute loetellu, kelle suhtes rakendatakse otsuses ette nähtud piiravaid meetmeid, ja teisest küljest selle isiku nime jätmist nimetatud loetellu hilisemate otsustega (vt selle kohta 30. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Al-Chihabi vs. nõukogu, T-593/11, EU:T:2015:249, punkt 40).
- 84 Nimetatud kohtupraktika põhimõtete valguses tuleb analüüsida seda väidet.

Esialgsed aktid

- 85 Esiteks, hageja väidab, et nõukogu pidi talle esialgseid akte teatavaks tegema.
- 86 Käesoleval juhul avaldati 16. märtsi 2022 *Euroopa Liidu Teatajas* teade, mis sisaldas põhjusi, mille tõttu kanti hageja nimi vaidlusalustesse loeteludesse (vt eespool punkti 17).
- 87 Seoses sellega tuleb esmalt märkida, et nii muudetud otsuse 2014/145 artikli 3 lõikes 2 kui ka muudetud määruse nr 269/2014 artikli 14 lõikes 2 on ette nähtud, et nõukogu edastab oma otsuse, sealhulgas loetellu kandmise põhjused, füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele „kas otse, juhul kui aadress on teada, või teatise avaldamise kaudu, ning annab asjaomasele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele võimaluse esitada märkusi“.
- 88 Lisaks tuleneb kohtupraktikast, et kuigi seda liiki otsuste isiklik teatavakstegemine on üldjuhul vajalik ja ainult *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisest ei piisa, peab kohus siiski igas kohtuasjas analüüsima, kas see, et vaidlusaluse otsuse põhjendusi ei tehtud hagejale isiklikult teatavaks, ei võtnud viimaselt võimalust saada aegsasti teada vaidlusaluse otsuse põhjendustest ning hinnata tema suhtes võetud rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise meetme põhjendatust (13. septembri 2013. aasta kohtuotsus Makhoul vs. nõukogu, T-383/11, EU:T:2013:431, punkt 48, ja 22. septembri 2021. aasta kohtuotsus Al-Imam vs. nõukogu, T-203/20, EU:T:2021:605, punkt 102; vt samuti selle kohta 16. novembri 2011. aasta kohtuotsus Bank Mellat vs. nõukogu, C-548/09 P, EU:C:2011:735, punkt 56).
- 89 Lisaks, kohtupraktika kohaselt on nõukogul võimatu edastada füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele akt, mis sisaldab teda puudutavaid piiravaid meetmeid, otse juhul, kui selle isiku või üksuse aadress ei ole avalik ega ole nõukogule teada antud või kui saatmine nõukogule teada olevale aadressile ebaõnnestub hoolimata nõukogu pingutustest, mis ta on nõutava hoolsusega teinud, et akt edastada (5. novembri 2014. aasta kohtuotsus Mayaleh vs. nõukogu, T-307/12 ja T-408/13, EU:T:2014:926, punkt 61, ja 22. septembri 2021. aasta kohtuotsus Al-Imam vs. nõukogu, T-203/20, EU:T:2021:605, punkt 103).
- 90 Nõukogu väidab, et käesolevas asjas puudus tal hageja aadress.
- 91 Hageja on samas jätnud esitamata tõendeid selle kohta, et esimeste aktide vastuvõtmise ajal oli nõukogul olemas tema isiklik või kutsealane aadress, või et ta oli selle aadressi nõukogule edastanud või et see oli avalik. Sellega seoses tuleb jätta tähelepanuta asjaolu, millele hageja

tugineb, et Prantsuse ametiasutustel oli tema aadress olemas. Asjaolu, et Prantsuse ametiasutused võisid teada tema aadressi, ei kõiguta järeldust, et nõukogu ei teadnud seda nimetatud aktide kuupäeval.

- 92 Seega tuleb asuda seisukohale, et argument, mille kohaselt nõukogu oleks pidanud hagejale esialgsed aktid teatavaks tegema, tuleb tagasi lükata.
- 93 Lisaks tuleb märkida, et kohtupraktika kohaselt esialgsete aktide isiklik teatavakstegemise puudumine ei õigusta iseenesest küll nende aktide tühistamist, kuigi see mõjutab kaebetähtaja kulgemise hetke. Hageja ei esita siiski ühtegi argumenti, mis näitaks, et käesoleval juhul nende aktide isikliku teatavakstegemise puudumine oleks toonud kaasa tema õiguste rikkumise, mis õigustaks nende aktide tühistamist hagejat puudutavas osas (vt 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus VTB Bank vs. nõukogu, T-734/14, ei avaldata, EU:T:2018:542, punkt 111 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 94 Teiseks, hageja väidab, et ta ei saanud õigeaegselt põhjendusi oma nime kandmiseks vaidlusalustesse loeteludesse.
- 95 Toimiku materjalidest nähtub siiski, et pärast 16. märtsil 2022 avaldatud teatist palus hageja 5. aprilli 2022. aasta kirjas nõukogul edastada talle loetellu kandmise aluseks olevad dokumendid, mida nõukogu 13. aprilli 2022. aasta kirjas ka tegi. 14. aprilli 2022. aasta kirjaga edastas hageja oma seisukohad nõukogule.
- 96 Seega tuleb asuda seisukohale, et põhjendused on käesoleval juhul teatavaks tehtud õigel ajal, kuna see võimaldas hagejal esitada tõhusalt oma seisukoha tema vastu kasutatud põhjenduste kohta.
- 97 Kolmandaks tuleb meenutada, et ei kõnealused määrused ega kaitseõiguste järgimise üldpõhimõte ei anna puudutatud isikutele õigust ärakuulamisele, kuna kirjalike märkuste esitamise võimalusest piisab (vt selle kohta analoogia alusel 23. oktoobri 2008. aasta kohtuotsus People's Mojahedin Organization of Iran vs. nõukogu, T-256/07, EU:T:2008:461, punkt 93; 6. septembri 2013. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran vs. nõukogu, T-35/10 ja T-7/11, EU:T:2013:397, punkt 105, ning 10. novembri 2021. aasta kohtuotsus Alkattan vs. nõukogu, T-218/20, ei avaldata, EU:T:2021:765, punkt 64).
- 98 Käesoleval juhul esitas hageja pärast seda, kui ta sai 13. aprillil 2022 kogu tõendite toimiku, nõukogule oma märkused 14. aprillil, 30. mail, 7. juunil, 5. juulil ja 18. augustil 2022. Samuti sai ta põhjendatult esitada Üldkohtule hagi ja ajutiste meetmete kohaldamise taotluse.
- 99 Seega tuleb tõdeda, et käesoleval juhul ei kahjustanud asjaolu, et nõukogu ei kuulanud hagejat ära, tema kaitseõigusi.

Loeteludesse jätmise aktid

- 100 Hageja väidab muutmisavalduses, et nõukogu pidi enne tema nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmist teavitama teda loetellu jätmise põhjuste kohta.
- 101 Tuleb meenutada, et kui järgneva rahaliste vahendite külmutamise otsusega jäetakse isiku või üksuse nimi loetellu, ei ole üllatusmoment enam meetme tõhususe tagamiseks vajalik, mistõttu peab sellise otsuse vastuvõtmisele reeglina eelnema kogutud tõenditest teavitamine ning asjaomasele isikule või üksusele ette nähtud võimalus olla ära kuulatud (15. septembri 2021. aasta

kohtuotsus Boshab vs. nõukogu, T-107/20, ei avaldata, EU:T:2021:583, punkt 78; vt samuti selle kohta 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, punkt 62).

- 102 Õigus olla ära kuulatud enne selliste aktide vastuvõtmist, millega jäetakse isiku või üksuse nimi nende isikute või üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, peab olema tagatud siis, kui nõukogu tugineb otsuses, mis puudutab tema nime sellesse loetellu jätmist, uutele asjaoludele ehk asjaoludele, mida ei olnud võetud arvesse algses otsuses kanda tema nimi sellesse samasse loetellu (vt 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Amisi Kumba vs. nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 103 Kui isiku või üksuse nime jätmine nende isikute või üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, põhineb samadel põhjendustel kui need, mis õigustasid algse akti vastuvõtmist, ilma et tema vastu oleks esitatud uusi asjaolusid, ei ole nõukogu kohustatud selleks, et järgida tema õigust olla ära kuulatud, edastama talle uuesti süüstavaid asjaolusid (7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Central Bank of Iran vs. nõukogu, C-266/15 P, EU:C:2016:208, punktid 32 ja 33, ning 22. juuni 2022. aasta kohtuotsus Haswani vs. nõukogu, T-479/21, ei avaldata, EU:T:2022:383, punkt 85).
- 104 Käesoleval juhul jättis nõukogu 15. septembri 2022. aasta kirjaga uuesti läbivaatamise taotluse rahuldamata põhjusel, et hageja seisukohad ei sea kahtluse alla tema hinnangut, et tema nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmiseks olid piisavad põhjendused. Arvestades seda, et tegemist on sarnaste argumentidega, viitas nõukogu ühtlasi oma varasematele seisukohtadele hagejaga seotud ajutiste meetmete kohaldamist käsitlevates kohtuasjades (kohtuasjad T-193/22 R ja C-526/22 P (R)) ning kostja vastusele selles asjas.
- 105 Seejuures teavitas nõukogu hagejat, et tema nimi jääb vaidlusalustesse loeteludesse samadel põhjustel, mis õigustasid esialgsete aktide kehtestamist, ilma et tema kohta oleks esitatud mingeid uusi asjaolusid.
- 106 Arvestades neid asjaolusid ei olnud nõukogu kohustatud selleks, et järgida tema õigust olla ära kuulatud, esitama talle uuesti süüstavaid asjaolusid.
- 107 Lisaks tuleb tõdeda, et nagu väidab nõukogu, et väljaandes Le Monde diplomatique septembris 2019 ilmunud Venemaal korruptsiooni käsitlev artikkel esitati vasturepliigis vastuseks ühele repliigi argumendile, mitte tagantjärele põhjendusena. Seega ei saa esineda kaitseõiguse rikkumist.
- 108 Seega tuleb tagasi lükata väide, mille kohaselt on rikutud kaitseõigusi ja õigust olla ära kuulatud.

Väide, et on tehtud ilmne hindamisviga ja tuginetud alusetutele põhjendustele

- 109 Hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise ja jätmise põhjendustest nähtub, et tema suhtes kohaldatakse kõnealuseid piiravaid meetmeid vaidlusaluste kriteeriumide alusel.
- 110 Käesoleva väite raames vaidlustab hageja esiteks nende tõendite tõenduslikku väärtust, mis on esitatud selleks, et põhjendada tema nime kandmist vaidlusalustesse loeteludesse, ja teiseks väidab, et vaidlustatud aktide põhjendustes esitatud hinnangud on ilmselgelt ekslikud.
- 111 Üldkohus leiab, et asjakohane on alustada nende kahe osa analüüsimist kriteeriumi g seisukohast.

Esimene osa, et kriteeriumi g toetuseks esitatud tõenditel puudub tõenduslik väärtus

- 112 Hageja vaidlustab nõukogu tõendite toimikus olevate dokumentide tõendusliku väärtuse. Ta väidab, et nõukogu esitatud ajakirjandusartiklid ei ole kas dateeritud, on vanemad kui 17 aastat või nende autor ei ole teada. Ta seab kahtluse alla nende usaldusväärsuse ja rõhutab, et nende tõepärasust ei ole kontrollitud muude ametlike allikatega.
- 113 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nende argumentidele vastu.
- 114 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt põhineb liidu kohtu tegevus tõendite vabal hindamisel ning ainus tõendite väärtuse hindamise kriteerium on nende usaldusväärsus. Dokumendi tõendusjõu hindamiseks tuleb kõigepealt teha kindlaks selle sisu tõepärasus ning eriti arvesse võtta dokumendi päritolu, koostamise asjaolusid, adressaati ja seda, kas dokumendi sisu arvestades näib see mõistlik ja usaldusväärne (vt 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Kaddour vs. nõukogu, T-461/16, EU:T:2018:316, punkt 107 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Amisi Kumba vs. nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, punkt 95 (ei avaldata) ja seal viidatud kohtupraktika).
- 115 Kuna liidu asutustel ei ole pädevust kolmandates riikides uurimist läbi viia, peavad nad lähtuma üldsusele kättesaadavatest infoallikatest, aruannetest, ajakirjanduses avaldatud artiklitest, salateenistuse aruannetest või muudest samalaadsetest allikatest (vt 14. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Kim jt vs. nõukogu ja komisjon, T-533/15 ja T-264/16, EU:T:2018:138, punkt 107, ning 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Prigozhin vs. nõukogu, T-723/20, ei avaldata, EU:T:2022:317, punkt 59).
- 116 Lisaks on oluline märkida, et Venemaa Föderatsiooni ja Ukraina vahel olev konfliktiolukord muudab praktikas eriti keeruliseks ligipääsu teatavatele allikatele, selgesõnalise viite teatud teabe esmasele allikale ning võimalike tunnistuste kogumise isikutelt, kes on nõus end identifitseerima. Asjaolude väljaselgitamisega seotud raskused, mis sellest tulenevad, võivad takistada täpsete tõendite ja objektiivse teabe esitamist (vt selle kohta analoogia alusel 21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Anbouba vs. nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 46, ning 24. novembri 2021. aasta kohtuotsus Al Zoubi vs. nõukogu, T-257/19, EU:T:2021:819, punkt 73).
- 117 Selleks et põhjendada hageja nime kandmist vaidlusalustesse loeteludesse kriteeriumi g alusel, tugines nõukogu käesolevas asjas Ameerika uudisteportaal Daily Beast avaldatud Ameerika Ühendriikide ajaloolase 6. aprilli 2018. aasta artiklile (tõend nr 1). Hageja argument, et nende artiklite eesmärk oli kasutada uut satiiriliste ja populaarsete blogide valdkonda valimiste eelõhtul Ameerika Ühendriikides, ei võta sellelt dokumendilt tõendusjõudu.
- 118 Veebilehelt astral.ru pärinev artikkel (tõend nr 2), millel puudub küll kuupäev, sisaldab alapealkirja, mis näitab, et tegemist on Venemaa ühe suurima maksumaksjaga 2020. aastal. Lisaks, isegi kui – nagu hageja märgib – on tegemist Venemaa digitaalteenuste osutaja veebisaidiga, viitab ta Venemaa föderaalse maksuameti korraldusele ja märgib kriteeriumid, mille alusel loetakse organisatsioon kõige suuremate maksumaksjate hulka. Sinna on lisatud loetelu Venemaa suurimatest maksumaksjatest 2020. aastal. Sellest tuleneb, et selle artikli tõendusjõudu, mis viitab selle allikatele ja selle aluseks olevatele kontrollitavatele elementidele, ei saa jätta tähelepanuta.

- 119 30. augustil 2018 veebilehel banki.ru avaldatud artiklis (tõend nr 3) viidatakse ajakirja Forbes kõige mõjukamate venelaste edetabelile. Isegi kui tegemist on teisejärgulise allikaga, viitab ta oma allikana Forbes'i 2018. aasta mõjukaimate edetabelile ning seetõttu ei saa selle tõendusjõudu kahtluse alla seada.
- 120 Võttes arvesse kõike eeltoodut, Venemaa olukorda iseloomustavat konteksti ja seda, et nõukogul puudub kolmandates riikides uurimispädevus (vt eespool punktides 115 ja 116 viidatud kohtupraktika), ei saa jätta tähelepanuta tõendite toimikus olevate dokumentide tõendusjõudu.

Teine osa, mis tugineb faktiliste asjaolude „ilmselgelt“ väärale hindamisele kriteeriumi g puhul

- 121 Kõigepealt tuleb märkida, et seda väidet tuleb käsitleda nii, et see tugineb hindamisveale, mitte aga ilmsele hindamisveale. Vastab tõele, et nõukogul on teatav kaalutusõigus igal üksikjuhtumil selle kindlakstegemiseks, kas on täidetud õiguslikud tingimused, millel asjaomased piiravad meetmed põhinevad, siis liidu kohtud peavad ikkagi vastavalt neile aluslepinguga antud pädevustele tagama põhimõtteliselt täieliku kontrolli kõigi liidu õigusaktide seaduslikkuse üle (vt selle kohta 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Prigozhin vs. nõukogu, T-723/20, ei avaldata, EU:T:2022:317, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 122 Järgmiseks tuleb meenutada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus nõuab eelkõige, et liidu kohus tagab, et otsus, millega piiravad meetmed võeti või jäeti kehtima ja mis puudutavad seda isikut või üksust isiklikult, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See hõlmab selle otsuse aluseks olevas põhjenduste ülevaates väidetud asjaolude kontrollimist, mistõttu kohtulik kontroll ei ole piiratud esitatud põhjuste abstraktse tõenäosuse hindamisega, vaid see käsitleb küsimust, kas need põhjused või vähemalt üks neist, mida on peetud iseenesest selle otsuse toetamiseks piisavaks, on tõendatud (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 119).
- 123 Liidu pädev asutus peab nimelt vaidlustamise korral tõendama puudutatud isiku vastu kasutatud põhjuste põhjendatust, mitte puudutatud isik ise ei pea vastupidi tõendama nende põhjuste alusetust (18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon vs. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 121, ning 3. juuli 2014. aasta kohtuotsus National Iranian Tanker Company vs. nõukogu, T-565/12, EU:T:2014:608, punkt 57).
- 124 Niisuguse hinnangu andmisel tuleb tõendeid ja teavet analüüsida mitte eraldiseisvalt, vaid kontekstis, millesse nad sobivad. Nimelt täidab nõukogu temal lasuva tõendamiskoormise, kui ta viitab liidu kohtus piisavalt konkreetsete, täpsete ja kokkulangevate kaudsete tõendite kogumile, mis tõendavad piisava seose olemasolu selle isiku, kelle suhtes piiravat meedet kohaldatakse, ja taunitava režiimi või üldisemalt olukorra vahel, mille vastu võideldakse (20. juuli 2017. aasta kohtuotsus Badica ja Kardiam vs. nõukogu, T-619/15, EU:T:2017:532, punkt 99 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 125 Lähtudes viidatud kohtupraktikast tulenevatest põhimõtetest, tuleb kindlaks teha, kas nõukogu tegi hindamisvea, kui ta leidis, et käesoleval juhul on olemas piisavalt kindel faktiline alus, mis võib esiteks põhjendada hageja nime esmakordset kandmist vaidlusalustesse loeteludesse ja teiseks tema nime jätmist nendesse loeteludesse.
- 126 Kõigepealt tuleb otsustada hageja esitatud täiendavate dokumentide vastuvõetavuse üle.

– *Hageja esitatud täiendavate dokumentide vastuvõetavus*

- 127 Tuleb meenutada, et Üldkohtu kodukorra artikli 85 lõike 3 kohaselt võivad kohtuasja pooled esitada tõendeid või taotluse nende kogumiseks enne menetluse suulise osa lõppemist või enne Üldkohtu otsust lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata tingimusel, et nende hiline esitamine on õigustatud.
- 128 Käesolevas asjas esitas hageja 19. detsembril 2022 viis täiendavat dokumenti, millega ta põhjendas nende hilineenult esitamist, märkides, et ta jätkab iga päev oma toimikuga tutvumist ja vastab nõukogu argumentidele.
- 129 Nõukogu väidab, et need tõendid on esitatud hilineenult ja on seega vastuvõetamatud ning ei ole igal juhul asjassepuutuvad.
- 130 Esimene lisadokument on ABH Holdings SA audiitorite 9. detsembril 2022 väljastatud kinnitus ning teine lisadokument on selle äriühingu advokaadibüroo 16. detsembril 2022 väljastatud kinnitus. Need dokumendid viitavad muu hulgas nii hageja vähemusaktsionäri staatusele, kokkuleppele, mis puudutab tema ABH Holdingsis osaluse võõrandamist, mis toimus 2022. aasta märtsis vaidlustatud aktide vastuvõtmisele eelneval päeval, kui ka selle äriühingu aktsionäride struktuurile. Need tõendid sisaldavad seega teavet, millest hageja oli varasemas staadiumis kindlasti teadlik. Hageja ei ole selgitanud ei seda, et tal ei olnud võimalik neid dokumente menetluse varasemas staadiumis esitada, ega ka seda, mis põhjusel ei saanud ta seda teha. Tema selgitatud asjaolu, et ta jätkab iga päev oma toimikuga tutvumist, ei kujuta endast sellist erandlikku asjaolu, mis nende hilinemisega esitamist Üldkohtu kodukorra artikli 85 lõike 3 tähenduses õigustaks.
- 131 Kolmas lisadokument sisaldab 28. märtsi 2022. aasta ütlusi, samas kui neljas ja viies lisadokument sisaldavad 1. aprilli 2022. aasta ütlusi. Tuleb märkida, et neid dokumente oleks saanud esitada 19. augusti 2022. aasta repliigi lisas või 15. aprilli 2022. aasta hagiavalduse lisas.
- 132 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et nende lisatõendite hilinemisega esitamine Üldkohtu kodukorra artikli 85 lõike 3 tähenduses on põhjendamata. Järelikult on need tõendid vastuvõetamatud ja Üldkohus ei võta neid käesoleva väite analüüsimisel arvesse.

– *Esialgsesse loetellu kandmine*

- 133 Hageja väidab, et ta ei vasta nendele tingimustele, mis on sätestatud kriteeriumis g, kuna tema arvates on see suunatud piiratud ringi juhtivate ettevõtjate vastu, keda soosib president Putin ning kes toetavad Venemaa režiimi, kuid tema puhul see nii ei ole. Ükski tõendite toimikus sisalduv dokument ei võimalda teha järeldust, et tema on juhtiv ettevõtja. Samuti vaidlustab ta nõukogu kasutatud mõiste „mõjukaim isik“, mis ei saa tugineda üksnes isiku tähtsusele, ilma et oleks vaja kaaluda tema tihedaid sidemeid asjaomase poliitilise režiimiga. Samuti seab ta kahtluse alla Forbes'i venekeelse väljaande edetabeli, märkides, et seal on mainitud teatavaid ärimahi, kelle suhtes ei ole sanktsioone rakendatud. Ta lisab, et ta ei vasta Ukraina õiguses olevale oligarhi määratlusele.
- 134 Lisaks viitab ta tema ja üksuse Alfa Bank segiajamisele, kuigi tal ei ole kunagi olnud juhtivat rolli selles üksuses, mille vähemusaktsionär ta oli 16,3% suuruse osalusega, ilma et tal oleks olnud isegi blokeerivat vähemust, ning millest ta lahkus esialgsete aktide vastuvõtmise ajal. Alfa Bank tegutseb Venemaal tavapäraselt, ilma et toetaks režiimi tegevust. Ta rõhutab, et mõiste „juhtiv“ ei saa

piirduda üksnes teatava riigi äriühingus osaluse omamisega, ilma et võetaks arvesse juhtivat funktsiooni või enamusosalust äriühingus. Ta ei oma kontrolli ega ei ole ühegi Alfa Grupi üksuse tegelik tulusaaja.

135 [konfidentsiaalne]¹.

136 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nende argumentidele vastu.

137 Tuleb meenutada, et hageja nimi kanti vaidlusalustesse loeteludesse kriteeriumi g alusel, kuna ta „on suuraktsionär Alfa Groupis, mis hõlmab Alfa Bank'i, mis on üks suuremaid Venemaa maksumaksjaid. Teda peetakse üheks mõjukaimaks isikuks Venemaal.“

138 Tuleb tõdeda, et kriteeriumis g on kasutatud mõistet „juhtiv ettevõtja“ seoses tegutsemisega „majandussektoris, mis on suur sissetulekuallikas [...] Venemaa [...] valitsuse jaoks“, ilma et oleks ette nähtud muid eeldusi osas, mis puudutaksid otsest või kaudset seost valitsusega. Nimelt on selle kriteeriumi eesmärk avaldada Venemaa ametivõimudele maksimaalset survet selleks, et nad lõpetaksid Ukrainat destabiliseeriva tegevuse ja poliitika ning sõjalise agressiooni selle riigi vastu.

139 Sellega seoses, nagu eespool meenutatud (vt eespool punkt 49), esineb loogiline seos asjaolu vahel, et meetmed on suunatud juhtivate ettevõtjate vastu, kes tegutsevad Venemaale olulist tulu toovates majandussektorites, ning käesolevas asjas piiravate meetmete eesmärgi vahel, milleks on ühelt poolt suurendada survet Venemaa Föderatsioonile ja teiselt poolt suurendada Venemaa kulusid selle tegevuse eest, mis on suunatud Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja iseseisvuse kahjustamisele (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Rosneft jt vs. nõukogu, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 157).

140 Siiski ei võimalda muudetud otsuse 2014/145 ja muudetud määruse nr 269/2014 põhjendused ega sätted järeldada, et nõukogu ülesanne oli tõendada, et vaidlusalustesse loeteludesse kantud isiku ja Venemaa valitsuse või selle tegevuse vahel, mis ohustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja iseseisvust, on tihe seos või vastastikune sõltumine.

141 Vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa kohtupraktikast, mis käsitles Süüria Araabia Vabariigi suhtes kehtestatud piiravate meetmete raames kohaldatud „juhtiva ettevõtja“ kriteeriumi, järeldada, et käesolevas asjas kohaldatud kriteeriumi raames kasutatud mõiste „juhtiv ettevõtja“ tähendab nõukogu kohustust tõendada tihedate sidemete või vastastikuse sõltuvuse olemasolu Venemaa valitsusega.

142 Selline tõlgendus oleks vastuolus mitte ainult kriteeriumi g sõnastusega, vaid ka taotletava eesmärgiga.

143 Tõepoolest, võttes arvesse eespool punktis 44 meenutatud kriteeriumi g sõnastust, tuleb ühest küljest arvestada, et puudutatud isikuid tuleb pidada juhtivateks nende tähtsuse tõttu sektoris, milles nad tegutsevad, ning selle sektori tähtsuse tõttu Venemaa majanduse jaoks (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus Rosneft jt vs. nõukogu, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega tuleb mõistet „juhtivad ettevõtjad“ mõista nii, et sellega peetakse silmas nende ettevõtjate tähtsust, arvestades eelkõige nende kutsealast staatust, nende majandustegevuse tähtsust, nende kapitaliosaluse või ülesannete ulatust ühes või mitmes ettevõttes, milles nad tegutsevad.

¹ Konfidentsiaalsed andmed kustutatud.

- 144 Teisest küljest ei ole kõnealuste piiravate meetmete eesmärk sanktsioneerida teatud isikuid või üksusi nende sidemete eest Ukraina olukorraga või nende sidemete eest Venemaa valitsusega, vaid – nagu mainitud eespool punktis 46 – kehtestada Venemaa Föderatsiooni vastu suunatud majandussanktsioonid selleks, et suurendada survet Vene Föderatsioonile ja suurendada sellise tegevuse maksumust, mis on suunatud Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja iseseisvuse kahjustamisele, ning võimalikult kiiresti lõpetada agressioon (vt selle kohta 13. septembri 2018. aasta kohtuotsus *Rosneft jt vs. nõukogu*, T-715/14, ei avaldata, EU:T:2018:544, punkt 160).
- 145 Seega, vastupidi hageja väitele, ei tähenda kriteerium g, et nõukogu peaks tõendama tihedate sidemete või vastastikuse sõltuvussuhte olemasolu Venemaa valitsusega. Samuti ei sõltu see sellest, kas hagejale saab omistada otsust jätkata sõjalist agressiooni Ukrainas või kas esineb otsene või kaudne seos Krimmi annekteerimisega või Ukraina destabiliseerimisega, nagu on väidetud muutmisavalduses.
- 146 Arvestades neid kaalutlusi, tuleb hinnata, kas nõukogu tegi oma otsuses hindamisvea, kui leidis, et hageja on juhtiv ettevõtja, kes tegutseb Venemaa valitsusele jaoks oluliseks tuluallikaks olevas majandussektoris.
- 147 Esiteks, mis puudutab käesolevas asjas hageja suhtes kohaldatud juhtiva ettevõtja staatust, siis tuleb meenutada, et, nagu tuleneb eelkõige tõendist nr 1, on ta Venemaa suure eraõigusliku tööstus- ja finantskontserni Alfa Group kaasasutaja, kellel on – nagu hageja kohtuistungil möönis – huvid eri sektorites, nagu nafta, gaas, kaubandus, kindlustus, telekommunikatsioon ning äri- ja ettevõtete pangandus.
- 148 Samuti tuleneb tõendist nr 3, et ajakiri Forbes koostas Venemaa kõige mõjukamate meeste ja naiste edetabeli, millesse kuuluvad sealhulgas poliitikud, parlamendiliikmed, kubernerid ja suurimate ettevõtete direktorid, ning hagejat on mainitud 100 kõige mõjukama Venemaa isiku nimekirjas. Nagu märgib nõukogu, kuigi kõnealuse edetabeli tegemiseks kasutatavate parameetrite osas võib olla lahknevaid arvamusi, ei ole see vähem näitlik inimeste puhul, kellel on Venemaal oluline positsioon majanduse, poliitika või halduse valdkonnas. Pealegi kinnitab seda ka hagiavaldusele lisatud 13. aprilli 2022. aasta artikkel väljaandes Insider, mis viitab Forbes'i rahvusvahelise väljaande 2022. aasta edetabelile ja mainib hagejat kui „Venemaa üht mõjukaimat inimest“. Hageja argument, mille kohaselt mainitakse seal teatavaid ettevõtjaid, ilma et piiravad meetmed neid puudutaks, tuleb tagasi lükata, kuna nõukogu võimalik lahknev praktika selles osas jääb tema kaalutlusruumi ning see ei saa tekitada puudutatud isikutel ja üksustel õiguspärasest ootust (vt selle kohta 13. märtsi 2012. aasta kohtuotsus *Melli Bank vs. nõukogu*, C-380/09 P, EU:C:2012:137, punkt 62).
- 149 Lisaks nähtub toimiku materjalidest, et hageja kuulus 2018. aasta oktoobrist kuni 15. märtsini 2022 Alfa Groupi kontserni investeerimisstruktuuri A 1 Investment Holding SA nõukogu (*Supervisory Board*) kaheksa liikme hulka.
- 150 Lõpuks nähtub toimikus olevatest dokumentidest ja hageja kohtuistungil esitatud täpsustustest, et Alfa Groupi hulka kuulub pangastruktuur ABH Holdings, ning et hagejale kuulus 16,3% aktsiaid ABH Holdingsis.
- 151 Sellest tuleneb, et kuigi hageja ei ole alates 2010. aastast enam ABH Holdingsis ega selle tütarettevõtjates juhtivülesannetes, ei teinud nõukogu hindamisviga, kui pidas teda „suuraktsionäriks Alfa Groupis“, võttes arvesse seda, et talle kuulus 16,3% aktsiatest ABH

- Holdingsis. Kuigi on tõsi, et tegemist on vähemusosalusega, on see siiski märkimisväärne, arvestades asjaolu, et sellele äriühingule omakorda kuulub Alfa Bank, mis on Venemaa suurim äri- ja ettevõtete pank.
- 152 On tõsi, et ABH Holdingsi direktori 6. aprilli 2022 kinnitusest nähtub, et hageja võõrandas 14. märtsil 2022 oma osaluse selles äriühingus ning tal puudub osalus (*ownership interest*) selles.
- 153 Lisaks sellele, et nimetatud kinnitusel, mis pärineb selle äriühingu juhilt, mille aktsionär hageja oli, on eelnimetatud kohtupraktika alusel (vt eespool punkti 114) suhteline tõendusjõud, tuleb märkida, et see kinnitus viitab sellele, et hageja oli ABH Holdingsi aktsionär veel päev enne, kui esialgsed aktid vastu võeti. See väidetav olukorra muutus, mis toimus esialgsete aktide vastuvõtmise eelõhtul – isegi juhul, kui see osutub tõeseks –, ei välistaks asjaolu, et hageja on juhtiv ettevõtja, ja võimaldaks tuvastada seda, et nõukogu on selles osas teinud hindamisvea.
- 154 Lisaks, arvestades kriteeriumi g, viitab mõiste „juhtiv ettevõtja“ faktilistele asjaoludele, mis esinesid nii minevikus kui ka kestavad edasi. Seega, asjaolu, et hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjused viitavad asjaoludele, mis esinesid enne esialgsete aktide vastuvõtmist ja mis olid väga hiljuti muutunud, ei tähenda ilmtingimata seda, et nende aktidega tema suhtes kehtestatud piiravad meetmed on asjassepuutumatud (vt analoogia alusel 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Amisi Kumba vs. nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, punkt 83).
- 155 Seega, kõiki neid kaalutlusi arvestades ei teinud nõukogu hindamisviga, kui leidis esialgsete aktide vastuvõtmise kuupäeval, et hageja vastas juhtiva ettevõtja tingimustele kriteeriumi g tähenduses.
- 156 Teiseks, mis puudutab kõnealust majandussektorit, siis tuleb märkida, et ABH Holdingsile kuuluv Alfa Bank on eraõiguslik pank, mis hageja selgituste kohaselt tegutseb tavapäraselt Venemaal, on Venemaa suurim eraõiguslik äri- ja ettevõtete pank ning kuulub Venemaa suurimasse tööstus- ja finantskontserni Alfa Group. Sellega seoses tuleb rõhutada, et kriteeriumist g tuleneb, et majandussektor, mitte füüsiline või juriidiline isik, kelle nimi on kantud vaidlusalustesse loeteludesse, peab endast kujutama olulist tuluallikat Venemaa valitsuse jaoks. Kõnealune majandussektor on käesoleval juhul pangandussektor, mille osas puudub vaidlus, et tegemist on Venemaa valitsuse jaoks olulise tuluallikaga.
- 157 Lisaks põhineb järeldus, et Alfa Bank on Venemaa üks suurimaid maksumaksjaid, nõukogu esitatud kattuvatel tõenditel. Eelkõige on mainitud tõendis nr 1, et Alfa Bank on Venemaa üks suurimaid erapanku, ja tõend nr 2 sisaldab loetelu 24 suurimast Venemaa maksumaksjast 2020. aastal, kelle hulgas on Alfa Bank.
- 158 Hageja argument, milles ta vaidleb vastu sellele, et Alfa Bank on 24 suurima Venemaa maksukohustulase hulgas, tuleb tagasi lükata. Nimelt vaidlustab hageja selles dokumendis esitatud liigituse põhjendusega, et kuni ettevõtja ei avalikusta majandusaruandeid, ei saa maksukohustulase staatust ei üle kontrollida ega ka tõendada, ilma et ta oleks saanud asjaomase riigi maksuhaldurilt täpse informatsiooni, mis puudutab maksumaksjate järjestust. Kuigi hageja vaidlustab nimetatud järjestuse usaldusväärsuse ja täpsuse, ei sea ta siiski kahtluse alla selle äriühingu kui olulise maksumaksja staatust.
- 159 Sellest järeldub, et nõukogu on piisavalt konkreetsete, täpsete ja kattuvate tõenditega tõendanud, et Alfa Group, mille hulka kuulub Alfa Bank, tegutseb majandussektoris, antud juhul pangandussektoris, mis kujutab endast Venemaa valitsuse jaoks olulist tuluallikat.

- 160 Kõiki neid kaalutlusi arvestades ei teinud nõukogu hindamisviga, kui ta leidis esialgsete aktide vastuvõtmise kuupäeval, et hageja vastas kriteeriumi g kohaldamise tingimustele.
- 161 Hageja ülejäänud argumendid ei lükka seda järeldust ümber.
- 162 Esiteks, hageja esitatud asjaolud selle kohta, et Alfa Group ei ole Vene riigi kontrolli all ega saa Vene riigilt mingit toetust, hoiab poliitikast kõrvale, kasutab „Lääne eetilisi standardeid“ ja omab olulist osa Ukraina majanduses, ei oma kriteeriumi g puhul tähtsust. Sama kehtib väite osas, et Alfa Bank tegutseb Venemaal tavapäraselt, ilma et ta toetaks Venemaa valitsuse Ukraina-vastast tegevust. Nimelt mainitakse kriteeriumis g, et sektor peab olema Venemaa valitsuse jaoks oluline tuluallikas, seadmata tingimuseks seose olemasolu esinemist selle tuluallika ja selle valitsuse tegevuse vahel Ukrainas või tõendi esitamist, mis näitab kavatsust toetada seda tegevust. Lisaks, nagu hageja kohtuistungil tunnistas, on Alfa Bank olnud Euroopa piiravate meetmete loetelus alates 25. veebruarist 2022 (vt nõukogu 25. veebruari 2022. aasta otsuse (ÜVJP) 2022/327, millega muudetakse otsust 2014/512, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa Föderatsiooni tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2022, L 48, lk 1), V lisa).
- 163 Teiseks väidab hageja, et mitmepoolse sanktsioonide poliitika seisukohast on tema nime kandmine vaidlusalustesse loeteludesse viga. Hageja argumendid selle kohta, et tema nime ei ole kantud Ukraina ega Ameerika Ühendriikide sanktsioonide loetellu, ei saa olla otsustavad liidu õigusele spetsiifiliste loetellu kandmise kriteeriumide tõlgendamisel. Samuti tuleb liidu õigusnormi sõnastust reeglina kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb arvesse võtta sätte konteksti ja asjaomase õigusakti eesmärgi (vt selle kohta 11. juuni 2020. aasta kohtuotsus Pantochim, C-19/19, EU:C:2020:456, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega, kriteeriumi g tõlgendamisel ei ole asjasse puutuv Ukraina õiguses esinev oligarhi määratlus, kuna see ei sõltu hageja isiklikust osalemisest sõjas või seotusest sõjaga otseselt või kaudselt või vastastikuse sõltuvussuhte olemasolust puudutatud poliitilise režiimiga.
- 164 *[konfidentsiaalne]*.
- 165 Kõigest eeltoodust tuleneb, et nõukogu ei teinud hindamisviga, kui tuvastas esialgsetes aktides, et hageja vastab kriteeriumi g tingimustele.

– *Hageja nime jätmine vaidlusalustesse loeteludesse*

- 166 Hageja väidab muutmisavalduses, et nõukogu ei võtnud arvesse talle esitatud asjaolusid, näiteks seda, et hageja on vaid vähemusaktsionär, tal ei ole mõju panga tehingutele ja strateegiale ning seega ei ole ta nimetatud sektoris tegutsev ettevõtja. Lisaks viitab ta sellele, et meetmed ei ole tõhusad, neid ei ole hinnatud või läbi vaadatud ning arvesse võeti üksnes 2022. aasta septembri konteksti, arvestamata tema individuaalset olukorda.
- 167 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nendele argumentidele vastu.
- 168 Tuleb meenutada, et piiravad meetmed on ennetavad ja määratluse kohaselt ajutised ning nende kehtivus sõltub alati nende võtmist õigustanud faktiliste ja õiguslike asjaolude püsimisest ning vajadusest need kehtima jätta, et saavutada nendega seotud eesmärk. Sellest tuleneb, et nende piiravate meetmete korrapärasel läbivaatamisel tuleb nõukogul anda olukorrale ajakohastatud hinnang ja teha selliste meetmete mõju kokkuvõte, selleks et teha kindlaks, kas need meetmed on võimaldanud saavutada eesmärgi, millele on viidatud asjaomaste isikute ja üksuste algsel kandmisel vaidlusalustesse loetellu, või kas nimetatud isikute ja üksuste suhtes on ikka veel

võimalik teha sama järeldust (vt 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Ilunga Luyoyo vs. nõukogu, T-108/21, EU:T:2022:253, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika; 26. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Ovsyannikov vs. nõukogu, T-714/20, ei avaldata, EU:T:2022:674, punkt 67).

- 169 Isiku nime vaidlusalustesse loeteludesse jätmise põhjendamiseks ei ole nõukogul keelatud tugineda samadele tõenditele, mis õigustasid hageja nime esmakordset kõnealustesse loeteludesse kandmist, uuesti kandmist või sellesse jätmist tingimisel, et esiteks ei ole loetellu kandmise põhjendusi muudetud, ja teiseks ei ole kontekst muutunud selliselt, et need tõendid oleksid vananenud (vt selle kohta 23. septembri 2020. aasta kohtuotsus Kaddour vs. nõukogu, T-510/18, EU:T:2020:436, punkt 99). See kontekst ei hõlma mitte ainult olukorda riigis, mille suhtes on kehtestatud piiravate meetmete süsteem, vaid ka puudutatud isiku konkreetset olukorda (26. oktoobri 2022. aasta kohtuotsus Ovsyannikov vs. nõukogu, T-714/20, ei avaldata, EU:T:2022:674, punkt 78; vt samuti 9. juuni 2021. aasta kohtuotsus Borborudi vs. nõukogu, T-580/19, EU:T:2021:330, punkt 60 (ei avaldata) ja seal viidatud kohtupraktika). Samuti on vaidlusalusesse loetellu jätmine põhjendatud, arvestades kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid ja eelkõige seda, et piiravate meetmete eesmärgid ei ole saavutatud (vt selle kohta 12. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Amisi Kumba vs. nõukogu, T-163/18, EU:T:2020:57, punkt 83 ja 84; 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Boshab vs. nõukogu, T-103/21, ei avaldata, EU:T:2022:248, punkt 121, ning 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Ilunga Luyoyo vs. nõukogu, T-108/21, EU:T:2022:253, punkt 56).
- 170 Käesoleval juhul tuleneb muudetud otsuse 2014/145 artiklist 6, et seda otsust vaadatakse pidevalt läbi ning vajaduse korral pikendatakse selle kehtivust või muudetakse seda, kui nõukogu leiab, et otsuse eesmärgid ei ole saavutatud. Muudetud määruse nr 269/2014 artikli 14 lõige 4 sätestab, et esitatud loetelu vaadatakse korrapäraselt ja vähemalt iga 12 kuu tagant läbi.
- 171 Loetellu jätmise aktide kontekstis tuleb märkida, et loetellu kandmise põhjendused on jäänud samaks kui esialgsete aktide puhul.
- 172 Seega tuleb eespool viidatud kohtupraktikat kohaldades (vt eespool punkti 169) kontrollida, kas hageja kontekst, eesmärgid ja individuaalne olukord võimaldasid jätta tema nime loetellu põhjuste muutumatuks jäämise tõttu.
- 173 Mis puudutab Ukraina olukorraga seotud üldist konteksti, siis tuleb tõdeda, et hageja nime loeteludesse jätmise aktide vastuvõtmise kuupäeval oli olukord Ukrainas jätkuvalt tõsine.
- 174 Samuti on piiravad meetmed endiselt põhjendatud taotletava eesmärgiga, milleks on avaldada Venemaa ametivõimudele maksimaalset survet, et nad lõpetaksid Ukrainat destabiliseeriva tegevuse ja poliitika ning sõjalise agressiooni selles riigis, ning suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava tegevuse maksumust Venemaa Föderatsiooni jaoks.
- 175 Mis puudutab hageja individuaalset olukorda, siis tuleb tõdeda, et hageja kirjad, eelkõige tema 30. mai 2022. aasta kiri ja 1. novembri 2022. aasta uuesti läbivaatamise taotlus, viitavad argumentidele, mis on juba esitatud esialgseid akte käsitlevates seisukohtades. Täpsemalt rõhutab hageja [*konfidentsiaalne*], et ainult Alfa Bank on Vene maksumaksja ja ta on vaid Alfa Banki vähemusaksionär, kellel puudub juhtimisfunktsioon.

- 176 Seega võis nõukogu põhjendatult asuda seisukohale, et asjaolud, mille hageja esitas nõukogule piiravate meetmete uuesti läbivaatamiseks, ei ole uued ega otsustavad võrreldes käesoleva juhtumi raames esialgsete aktide kohta toimunud teabevahetusega.
- 177 Sellest järeldeb, et neid asjaolusid arvestades ei teinud nõukogu hindamisviga, kui ta tuvastas, et hageja olukord ei ole muutunud, ning tugines samadele asjaoludele selleks, et jätta tema nimi vaidlusalustesse loeteludesse.
- 178 Muutmisavalduses esitatud hageja argument, et otsust Ukrainasse sissetungi jätkamise kohta ei saa talle omistada, tuleb tagasi lükata, kuna kriteeriumis g sellist tingimust ei sätestata.
- 179 Samuti tuleb tagasi lükata hageja muud argumendid, mis puudutavad nende meetmete hindamise või läbivaatamise puudumist ning meetmete ebatõhusust. Need ei tõenda, et tema individuaalse olukorra hindamisel kohaldatava kriteeriumi alusel on tehtud hindamisviga.
- 180 Lõpuks, mis puudutab hageja argumenti tema osaluse võõrandamise kohta ABH Holdingsis, siis tuleb meenutada, et tuleb asuda seisukohale, et Üldkohtu menetluse käigus ei ole seda võõrandamist piisavalt veenvate asjaoludega tõendatud. Nagu eespool punktis 114 on meenutatud, on dokumendi tõendusjõu hindamisel vajalik eelkõige võtta arvesse dokumendi päritolu, koostamise asjaolusid, adressaati ning seda, kas dokument näib oma sisu arvestades mõistlik ja usaldusväärne.
- 181 Käesolevas asjas pärineb 19. augusti 2022. aasta repliigi lisas esitatud kinnitus ABH Holdingsi direktorilt ja selles on märgitud, et 14. märtsil 2022 võõrandas hageja oma osaluse selles äriühingus kolmandale isikule ja tal ei ole enam selles äriühingus osalust (*ownership interest*).
- 182 Siiski tuleb märkida, et see kinnitus on koostatud ilma täiendava ametliku dokumendita ning täpsustamata eelkõige hageja aktsiate omandajat või nende aktsiate võõrandamise viisi. Lisaks mainis hageja nõukogule 1. novembril 2022 saadetud läbivaatamistaotluses, nagu ka Üldkohtule esitatud menetluskirjeldustes jätkuvalt, et ta on „vähemusaktsionär“ või „Alfa Banki vähemusaktsionär“.
- 183 Käesoleva juhtumi asjaolude puhul tuleb arvestada, et kuna puuduvad tõendid hageja väidetud osaluse võõrandamise kohta kolmandale isikule, kes ei ole temaga seotud, leidis nõukogu õigesti, et hageja individuaalne olukord ei muutunud selliselt, et tema nime esmakordse vaidlusalustesse loeteludesse kandmise raames esitatud tõendite toimiku elemendid oleksid vananenud.
- 184 Seega, võttes arvesse Ukraina olukorra jätkuvat tõsidust, asjaolu, et piiravate meetmete eesmärged ei ole saavutatud, ning seda, et puuduvad veenvad tõendid selle kohta, et hageja individuaalne olukord on muutunud, ei teinud nõukogu hindamisviga, kui ta jättis kõnealused piiravad meetmed jõusse.
- 185 Kõike eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et hageja nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmise põhjus, mis põhineb tema staatusel juhtiva ettevõtjana, kes tegutseb majandussektorites, mis on Venemaa valitsusele oluline tuluallikas ja vastab kriteeriumile g, on piisavalt põhjendatud, mistõttu on tema nime vaidlusalustesse loeteludesse kandmine ja sellesse jäätmine, mis tuleneb esialgsetest aktidest ja loeteludesse jätmise aktidest, on põhjendatud.

- 186 Piiravad meetmed kehtestanud otsuse seaduslikkuse kontrolli kohta tuleneb kohtupraktikast, et arvestades kõnealuste meetmete ennetavat olemust, kui liidu kohus leiab, et vähemalt üks märgitud põhjendustest on piisavalt täpne ja konkreetne, on tõendatud ja kujutab juba iseenesest piisavat alust sellele otsusele, siis asjaolu, et teised põhjendused seda ei ole, ei saa õigustada nimetatud otsuse tühistamist (vt 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 187 Seega tuleb neljas väide, mis puudutab nii esialgseid akte kui ka loeteludesse jätmise akte, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vaja analüüsida hageja muid etteheiteid, mille eesmärk on seada kahtluse alla nõukogu hinnang kriteeriumi d kohta.

Väited, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, omandiõigust, ettevõtlusvabadust ja kutsealal tegutsemise õigust

- 188 Hageja väidab, et vaidlustatud aktid on ebaproportsionaalsed, kuna need takistavad tal kutsealal tegutseda. Tema suhtes kehtestatud piiravad meetmed kujutavad endast samuti tema omandiõiguse, ettevõtlusvabaduse ja kutsealal tegutsemise õiguse ebaproportsionaalset riivet, seda enam, et tõendid, millele nõukogu tugines, on ilmselgelt ebapiisavad.
- 189 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb sellele vastu.
- 190 Tuleb meenutada, et liidu õiguse üldpõhimõtete hulka kuuluv proportsionaalsuse põhimõte, mida on korratud ELL artikli 5 lõikes 4, nõuab, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik (15. novembri 2012. aasta kohtuotsus Al-Aqsa vs. nõukogu ja Madalmaad vs. Al-Aqsa, C-539/10 P ja C-550/10 P, EU:C:2012:711, punkt 122, ning 1. juuni 2022. aasta kohtuotsus Prigozhin vs. nõukogu, T-723/20, ei avaldata, EU:T:2022:317, punkt 133).
- 191 Lisaks kuulub põhiõiguste harta artiklis 17 sisalduv omandiõigus liidu õiguse üldpõhimõtete hulka. Samuti on nimetatud harta artiklis 16 sätestatud, et „[e]ttevõtlusvabadust tunnustatakse liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt“.
- 192 Käesolevas asjas tuleb märkida, et vaidlustatud aktides sisalduvad piiravad meetmed piiravad hagejal teostada omandiõigust ja ettevõtlusvabadust.
- 193 Samas ei ole põhiõigused, millele hageja tugineb, absoluutsed õigused ning nende teostamisele võib kehtestada piiranguid, mis on õigustatud liidu taotletavate üldise huvi eesmärkidega, tingimusel, et piirangud tegelikult vastavad neile eesmärkidele ega kujuta endast taotletava eesmärgi seisukohast ülemäärast ja talumatut sekkumist, mis kahjustaks sel moel tagatud õiguste olemust (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 148, ja 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus VTB Bank vs. nõukogu, C-729/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:499, punkt 80).
- 194 Selleks, et ettevõtlusvabaduse riive oleks kooskõlas liidu õigusega, peab see olema seaduses ette nähtud, arvestama asjaomase vabaduse olemust, taotlema liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärki ega ole ebaproportsionaalne (vt 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France vs. nõukogu, T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 222 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 195 Tuleb tõdeda, et käesolevas asjas on need neli tingimust täidetud.
- 196 Esiteks, kõnealused piiravad meetmed on „seadusega ette nähtud“, kuna need on kehtestatud aktidega, mis on eelkõige üldkohaldatavad, millel on liidu õiguses selge õiguslik alus ja mis on piisavalt ootuspärased, mida hageja ei vaidlusta.
- 197 Teiseks on vaidlustatud aktid kehtestatud kuueks kuuks ning neid vaadatakse pidevalt läbi, nagu seda sätestab otsuse 2014/145 artikkel 6. Kuna nimetatud meetmed on ajutised ja tagasipööratavad, tuleb asuda seisukohale, et need meetmed ei riiva oluliselt nende vabaduste olemust. Lisaks on vaidlustatud aktides ette nähtud võimalus teha kohaldatavatest piiravatest meetmetest erandeid. Mis puutub rahaliste vahendite külmutamisse, siis muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõiked 3 ja 4 ning muudetud määruse nr 269/2014 artikli 4 lõige 1, artikli 5 lõige 1 ja artikli 6 lõige 1 näevad ette esiteks võimaluse lubada külmutatud rahaliste vahendite kasutamist põhivajaduste rahuldamiseks või teatud kohustuste täitmiseks ning teiseks võimaluse anda eriload, mis võimaldavad rahalised vahendid, muu finantsvara või muud majandusressursid vabastada.
- 198 Kolmandaks vastavad kõnealused piiravad meetmed liidu poolt üldist huvi teeniva eesmärgina tunnustatud eesmärgile, mis õigustab negatiivseid tagajärgi isegi juhul, kui tegemist märkimisväärsete tagajärgedega teatud ettevõtjate suhtes (vt selles mõttes ja analoogia alusel 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 150). Nimelt on nende eesmärgiks avaldada survet Venemaa ametivõimudele, et lõpeks nende tegevus ja poliitika, mis destabiliseerib Ukrainat. Seoses sellega soovis nõukogu 2022. aasta veebruaris strateegiliselt nõrgestada Venemaa majandust, keelates ühest küljest eelkõige Vene Föderatsiooni, selle valitsuse ja keskpanga rahastamise, ning teiselt poolt kohaldades selliseid meetmeid, eelkõige rahanduse, kaitse ja energeetika valdkonnas. Lisaks nähtub otsuse 2022/329 põhjendusest 11, et arvestades Ukrainas valitseva olukorra tõsidust, oli nõukogu seisukohal, et tuleb muuta loetellu kandmise kriteeriume. Seega nähtub, et liit püüab vähendada Venemaa riigi sissetulekut ja avaldada survet Venemaa valitsusele selleks, et vähendada tema võimet rahastada tegevust, mis kahjustab Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, ning lõpetada seda eesmärgiga säilitada Euroopa ja ülemaailmne stabiilsus. Tegemist on aga eesmärgiga, mis kuulub selliste ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames taotletavate eesmärkide hulka – ja millele on viidatud ELL artikli 21 lõike 2 punktides b ja c – nagu rahu säilitamine, konfliktide ennetamine ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamine.
- 199 Neljandaks, mis puudutab kõnealuste piiravate meetmete proportsionaalsuse kindlaksmääramist, siis tuleb märkida, et kuna tegu on rahvusvahelise üldsuse jaoks nii olulise üldise huvi eesmärgiga, nagu eespool punktis 198 mainitud, siis ei saa neid pidada ebasobivaks (vt selle kohta analoogia alusel 2. detsembri 2020. aasta kohtuotsus *Kalai vs. nõukogu*, T-178/19, ei avaldata, EU:T:2020:580, punkt 171 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 200 Lisaks, mis puudutab nende meetmete vajalikkust, siis vähem piiravad meetmed, nagu eelneva loa süsteem, ei ole sama tõhusad, et saavutada taotletavat eesmärki, nimelt avaldada survet Venemaa valitsuse toetatavatele või juhitavatele ettevõtjatele, eelkõige seoses võimalusega piirangutest mööda hiilida (vt selle kohta analoogia alusel 2. detsembri 2020. aasta kohtuotsus *Kalai vs. nõukogu*, T-178/19, ei avaldata, EU:T:2020:580, punkt 172 ja seal viidatud kohtupraktika). Lisaks, nagu eespool märgitud, on tegemist ajutiste ja tagasipööratavate piirangutega, mille suhtes on liikmesriikidele ette nähtud võimalus teha erandeid.

- 201 Mis puudutab hagejale tekitatud kahju, siis on tõsi, et vaidlustatud aktidega on tema omandiõigust piiratud, kuna ta ei saa eelkõige käsutada talle kuuluvaid ja liidu territooriumil asuvaid rahalisi vahendeid ega kanda talle kuuluvaid rahalisi vahendeid üle liitu, välja arvatud juhul, kui on olemas eriluba.
- 202 Samas ei ole hagejale tekitatud ebamugavused ebaproportsionaalsed võrreldes vaidlustatud aktide eesmärgiga. Need aktid näevad nimelt ette, et kanded vaidlusalustesse loeteludesse vaadatakse korrapäraselt läbi selleks, et tagada nende isikute, üksuste ja asutuste nimede kustutamine, kes ei vasta enam nendesse loeteludesse kandmise kriteeriumidele. Lisaks, nagu eespool punktis 197 on meenutatud, näevad vaidlustatud aktid ette võimaluse lubada kasutada külmutatud rahalisi vahendeid põhivajaduste rahuldamiseks või teatud kohustuste täitmiseks ning anda eriluba, mis võimaldab rahalised vahendid, muud finantsvarad või muud majandusressursid vabastada. Sellega seoses on liikmesriigi ametiasutuste ülesanne proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt hinnata vajalike lubade ja erandite sobivust ja ulatust ning tagada nende rakendamine riigisisel tasandil.
- 203 Lõpuks tuleb märkida, et hageja argument kõnealuste piiravate meetmete põhjendatuse kohta esitatud tõendite ebapiisavuse kohta on seotud nende meetmete sisulise hindamisega, mitte nende proportsionaalsusega.
- 204 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud aktid ei riku proportsionaalsuse põhimõtet ega kujuta endast ebaproportsionaalset riivet hageja omandiõiguse, ettevõtlusvabaduse ega ka kutsealal tegutsemise õiguse suhtes.
- 205 Arvestades eeltoodud kaalutlusi, tuleb tagasi lükata väited, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet ning omandiõigust, ettevõtlusvabadust ja kutsealal tegutsemise õigust.

Muutmisavalduses esitatud väide, et võimu on kuritarvitatud

- 206 Hageja väidab, et kandes tema nime vaidlusalustesse loeteludesse, peab nõukogu teda vastutavaks muu hulgas olukorra eest Ukrainas, samas kui tema ja Ukraina destabiliseerimise vahel puudub nii otsene kui ka kaudne seos. Kehtestades piiravaid meetmeid, mille eesmärk ei saa olla Ukraina territoriaalse terviklikkuse, suveräänsuse ja iseseisvuse säilitamine, kuna need ei ole mingil moel seotud Ukraina destabiliseerimise eest tegelikult vastutavate isikutega ja on ilma igasuguse otsese või kaudse seoseta selle olukorraga, muutis nõukogu algul taotletavat eesmärki, tegemata sellest vajalikke järeldusi individuaalsete piiravate meetmete säilitamiseks. Sellega kuritarvitas kaalutusõigust, mis seisneb selles, et eesmärk asendati ilma eelneva hinnanguta, mis õigustas piiravate meetmete säilitamist hageja suhtes.
- 207 Nõukogu, keda toetab Belgia Kuningriik, vaidleb nende argumentidele vastu.
- 208 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja ühtelangevate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt muude eesmärkide saavutamiseks kui need, mille jaoks asjaomased volitused anti, või aluslepingutes konkreetse juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 135, ja 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Vnesheconombank vs. nõukogu, C-731/18 P, ei avaldata, EU:C:2020:500, punkt 63).

- 209 Piisab märkida, et hageja ei ole käesolevas asjas selle kohta tõendit esitanud. Nagu nõukogu märgib, ei ole taotletav eesmärk – nimelt avaldada Venemaa Föderatsioonile maksimaalset survet sõja lõpetamiseks Ukrainas – kuidagi muutunud.
- 210 Seega tuleb võimu kuritarvitamist käsitlev väide tagasi lükata ja seetõttu jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 211 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, jäetakse tema kanda tema enda kohtukulud ja mõistetakse temalt välja nõukogu kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kohtukulud.
- 212 Kodukorra artikli 138 lõike 1 järgi kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Järelikult kannab Belgia Kuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Jätta OT kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega seotud kulud.**
- 3. Jätta Belgia Kuningriigi kohtukulud tema enda kanda.**

Spielmann

Mastroianni

Brkan

Gâlea

Tóth

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 15. novembril 2023 Luxembourgis.

Allkirjad